

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM**

Nguyễn Thị Ánh Tuyết

**TÍCH HỢP GIÁO DỤC HƯỚNG NGHIỆP
TRONG QUÁ TRÌNH DẠY HỌC SINH HỌC 9**

**Chuyên ngành: Lý luận và phương pháp dạy học Sinh học
Mã số: 60.14.10**

LUẬN VĂN THẠC SĨ KHOA HỌC GIÁO DỤC

Người hướng dẫn khoa học: TS. Nguyễn Như Ất

Thái Nguyên - 2008

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM**

Nguyễn Thị Ánh Tuyết

**TÍCH HỢP GIÁO DỤC HƯỚNG NGHIỆP
TRONG QUÁ TRÌNH DẠY HỌC SINH HỌC 9**

**Chuyên ngành: Lý luận và phương pháp dạy học Sinh học
Mã số: 60.14.10**

LUẬN VĂN THẠC SĨ KHOA HỌC GIÁO DỤC

Thái Nguyên - 2008

MỤC LỤC

MỞ ĐẦU

Trang

Chương 1: TỔNG QUAN TÀI LIỆU

- 1.1. Lược sử nghiên cứu về GDHN nói chung và GDHN thông qua dạy học Sinh học trong trường phổ thông trên thế giới.....5
- 1.2. Lược sử nghiên cứu GDHN nói chung và GDHN thông qua dạy học Sinh học trong trường phổ thông ở Việt Nam.....12

Chương 2: VẤN ĐỀ THỰC HIỆN VIỆC TÍCH HỢP GIÁO DỤC HƯỚNG NGHIỆP TRONG DẠY HỌC SINH HỌC.

- 2.1. Các khái niệm công cụ.....17
- 2.2. Cơ sở lý luận của hoạt động GDHN ở trường phổ thông nói chung và bộ môn Sinh học nói riêng.....22
- 2.3. Cơ sở pháp lý và thực tiễn của hoạt động GDHN ở trường phổ thông nói chung và bộ môn Sinh học nói riêng.....30
- 2.4. Các giải pháp tích hợp GDHN đối với giáo trình Sinh học 9.....31

Chương 3: THỰC NGHIỆM SỬ PHẠM

- 3.1. Mục đích thực nghiệm.....49
- 3.2. Phương pháp thực nghiệm.....49
- 3.3. Kết quả thực nghiệm.....54
- KẾT LUẬN VÀ ĐỀ NGHỊ**
- I. KẾT LUẬN.....74
- II. ĐỀ NGHỊ.....75
- TÀI LIỆU THAM KHẢO.....76
- PHỤ LỤC.....79

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM**

Nguyễn Thị Ánh Tuyết

**TÍCH HỢP GIÁO DỤC HƯỚNG NGHIỆP
TRONG QUÁ TRÌNH DẠY HỌC SINH HỌC 9**

Chuyên ngành: Lý luận và phương pháp dạy học Sinh học.

Mã số: 60.14.10

LUẬN VĂN THẠC SĨ KHOA HỌC GIÁO DỤC

Thái Nguyên - 2008

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM**

Nguyễn Thị Ánh Tuyết

**TÍCH HỢP GIÁO DỤC HƯỚNG NGHIỆP
TRONG QUÁ TRÌNH DẠY HỌC SINH HỌC 9**

**Chuyên ngành: Lý luận và phương pháp dạy học Sinh học
Mã số: 60.14.10**

TÓM TẮT LUẬN VĂN THẠC SĨ KHOA HỌC GIÁO DỤC

Thái Nguyên - 2008

DANH MỤC CHỮ VIẾT TẮT TRONG LUẬN VĂN

Đối chứng	ĐC
Giáo dục	GD
Giáo dục- Đào tạo	GD- ĐT
Giáo dục hướng nghiệp	GDHN
Giáo dục kỹ thuật tổng hợp	GDKTTH
Giáo viên	GV
Hướng nghiệp	HN
Học sinh	HS
Trung học cơ sở	THCS
Trung học phổ thông	THPT
Thực nghiệm	TN

MỞ ĐẦU

1. LÝ DO CHỌN ĐỀ TÀI.

1.1. Xuất phát từ yêu cầu GDHN ở trường phổ thông nói chung:

Giáo dục hướng nghiệp (GDHN) là một nhiệm vụ quan trọng trong nhà trường phổ thông, thực hiện chức năng tạo cơ sở cho việc phân luồng học sinh sau khi tốt nghiệp THCS. Văn kiện đại hội Đảng X đã khẳng định “Đổi mới mạnh mẽ giáo dục mầm non và giáo dục phổ thông. Kết hợp việc tổ chức phân ban với tự chọn ở THPT trên cơ sở làm tốt công tác hướng nghiệp và phân luồng học sinh từ THCS”[12, tr. 95-96]. Điều 28 Luật giáo dục (2005) có quy định rõ vũ mục tiêu của giáo dục trung học cơ sở (THCS) là”... có trình độ học vòn phổ thông cơ sở và những hiểu biết ban đầu vũ kỹ thuật và hướng nghiệp để tiếp tục học trung học phổ thông, trung học chuyên nghiệp, học nghề hoặc đi vào cuộc sống lao động”[28, tr 15]. Nghị định CP số 75/2006/NĐCP ngày 2/6/2006 qui định chi tiết và hướng dẫn thi hành một số điều luật GD trong đó có Điều 3 về hướng nghiệp và phân luồng trong giáo dục.

1.2. Xuất phát từ yêu cầu của nhiệm vụ GDHN trong dạy học môn Sinh học 9 mà sách giáo khoa vừa mới được ban hành:

Chương trình, SGK sinh học 9 được tiến hành thí điểm từ những năm 2002-2004 đến năm 2006-2007 được Bộ GD-ĐT quyết định chính thức ban hành. Trong chương trình giáo dục phổ thông đối với môn Sinh, Bộ GD-ĐT đã khẳng định một trong các mục tiêu về kiến thức “Hiểu được những ứng dụng của sinh học và thực tiễn sản xuất, đời sống”, về thái độ, có ý thức vận dụng các kiến thức kỹ năng học được vào cuộc sống lao động, học tập. Quan điểm xây dựng và phát triển chương trình Bộ Giáo dục và đào tạo cũng quy định “Giáo dục kỹ thuật tổng hợp và hướng nghiệp để giúp học sinh thích ứng với những ngành nghề liên quan đến sinh học” [6, tr. 8].

Hiện tại giáo dục đang đòi hỏi cấp bách vấn đề này bởi lớp 9 là lớp cuối cấp, học sinh rất cần được hướng dẫn để lựa chọn phân ban, phân hoá tại cấp THPT và hướng dẫn cho một bộ phận các em học xong THCS sẽ không học tiếp THPT mà theo học trường chuyên nghiệp để có trình độ tay nghề nhất định, hoặc ra trường trực tiếp tham gia lao động sản xuất.

Xuất phát từ các lý do trên, căn cứ vào đặc điểm bộ môn chúng tôi chọn đề tài **“Tích hợp giáo dục hướng nghiệp trong quá trình dạy học Sinh học 9”**

2. MỤC ĐÍCH NGHIÊN CỨU

Xuất phát từ cơ sở lý luận về giáo dục hướng nghiệp và thực tiễn, thông qua dạy học Sinh học ở trường phổ thông thuộc giai đoạn hiện hành, từ đó tìm tòi, xác lập các giải pháp tích hợp giáo dục hướng nghiệp áp dụng đối với dạy học Sinh học 9 hiện hành.

3. ĐỐI TƯỢNG NGHIÊN CỨU

- Đối tượng nghiên cứu: Giáo dục hướng nghiệp cho học sinh trong dạy học Sinh học.

- Khách thể nghiên cứu: Quá trình dạy học Sinh học.

4. GIẢ THUYẾT KHOA HỌC

Nếu tiến hành các giải pháp tích hợp giáo dục hướng nghiệp một cách hợp lý trong quá trình dạy học bộ môn Sinh học 9 thì vừa bồi dưỡng hứng thú, động lực học tập cho học sinh, nhờ vậy có tác dụng nâng cao chất lượng dạy học bộ môn, vừa trực tiếp tạo được hiệu quả giáo dục hướng nghiệp cho học sinh THCS.

5. NHIỆM VỤ NGHIÊN CỨU

5.1. Nghiên cứu cơ sở lý luận của công tác GDHN tại trường phổ thông giai đoạn hiện nay.

5.2. Các giải pháp tiến hành tích hợp giáo dục hướng nghiệp trong quá trình dạy học bộ môn Sinh học ở phổ thông và trong dạy học Sinh học 9.

5.3. Thực nghiệm sư phạm để đánh giá hiệu quả các giải pháp mà luận văn đã đề xuất (chúng tôi chỉ giới hạn nội dung nghiên cứu ở một số bài trong chương V, VI của phần Di truyền và Biến dị - Sinh học 9)

6. PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU

6.1. Phương pháp nghiên cứu lý thuyết:

Nghiên cứu tài liệu liên quan đến đề tài luận văn.

6.2. Phương pháp điều tra, phỏng vấn, trao đổi:

- Sử dụng phiếu điều tra để tìm hiểu thực trạng, nhận thức thái độ, của học sinh về công tác giáo dục hướng nghiệp, tích hợp GDHN trong dạy học Sinh học ở trường THCS trước và sau thực nghiệm.

- Phỏng vấn, đối thoại trực tiếp đối với giáo viên, học sinh của các trường THCS nhằm tìm hiểu thực tế việc tổ chức thực hiện GDHN, tích hợp GDHN trong dạy học Sinh học của lớp 9 ở trường THCS.

6.3 Thực nghiệm sư phạm;

- Soạn giáo án theo hướng tích hợp GDHN trong dạy học một số bài của chương V, VI phần Di truyền và Biến dị - Sinh học 9.

- Tiến hành thực nghiệm tại các trường THCS.

6.4. Phương pháp thống kê toán học;

- Sử dụng các công thức thống kê để xử lý kết quả điều tra, kết quả thực nghiệm.

7. GIỚI HẠN CỦA ĐỀ TÀI

- Minh họa và thực nghiệm sư phạm một số giải pháp tích hợp giáo dục hướng nghiệp trong dạy học chương V, VI của phần Di truyền và Biến dị Sinh học 9.

8. NHỮNG ĐÓNG GÓP MỚI CỦA ĐỀ TÀI

- Một số vấn đề có ý nghĩa lý luận về đổi mới công tác giáo dục hướng nghiệp vào dạy học sinh học hiện hành và sinh học 9 nói riêng.

- Một số biện pháp tích hợp giáo dục hướng nghiệp trong dạy học sinh học 9 hiện hành ở trường THCS.

CHƯƠNG 1

TỔNG QUAN TÀI LIỆU

1.1. LƯỢC SỬ NGHIÊN CỨU VỀ GIÁO DỤC HƯỚNG NGHIỆP NÓI CHUNG VÀ GDHN THÔNG QUAA~~Y~~ HỌC SINH HỌC TRONG TRƯỜNG PHỔ THÔNG TRÊN THẾ GIỚI

Vấn đề Giáo dục lao động, Giáo dục KTTH, GDHN được các nhà sáng lập ra chủ nghĩa Mác- Lê nin đề cập, tiếp theo là các nhà GD học Xô viết (cũ) đã phát triển thành các quan điểm, học thuật và chính quyền Xô viết xây dựng các văn bản pháp qui liên quan.

Qua tài li ệu nghiên cứu của các tác giả chúng tôi điểm lại theo trình tự sau:

- Các tư tưởng kinh điển của chủ nghĩa Mác- Lênin và tình hình nghiên cứu và xây dựng văn bản pháp qui liên đới, các thành tựu của Liên Xô cũ.
- Các nhà sư phạm Liên bang Nga lậu xô viết tiếp tục bàn về giáo dục KTTH và HN.
- Nghiên cứu về GDHN và GDHN trong dạy học Sinh học ở một số nước tư bản.
- Quan điểm của UNESCO về GDHN.

1.1.1. Các tư tưởng kinh điển của chủ nghĩa Mác- Lênin và tình hình nghiên cứu và xây dựng văn bản pháp qui liên đới, các thành tựu của Liên Xô cũ

Năm 1866, trong tác phẩm Marx - Engels Tuyển tập, K. Marx viết: “Chúng tôi hiểu giáo dục gồm ba điều: giáo dục trí lực, giáo dục thể lực, giáo dục kỹ thuật giới thiệu những nguyên tắc cơ bản của tất cả các quá trình sản xuất và đồng thời tập cho trẻ em hoặc thiếu niên quen sử dụng những công cụ đơn giản nhất cho tất cả các ngành sản xuất”[25, tr. 186].